

OSNOVNA ŠOLA
Lucijana Bratkoviča Bratuša
RENČE
Trg 31, 5292 Renče

VZGOJNI NAČRT

Na podlagi 60.d člena Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 102/07 in spremembe) je Svet zavoda Osnovne šole Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče, dne, 30. 6. 2009, sprejel

VZGOJNI NAČRT OSNOVNE ŠOLE Lucijana Bratkoviča Bratuša RENČE

1. UVOD

Eden najboljšežnejših, trajno delujočih procesov na našem svetu je vzgoja. Podobno kot dihanje, je proces, ki deluje, če se tega zavedamo ali ne. Zmotno je prepričanje, da se svet deli na tiste, ki vzgajajo in tiste, ki so vzgajani. Če je vzgoja le enosmerni proces, je to zidanje bodočnosti z mnogo zamujenimi priložnostmi. Ko pa vzgoja postane obojestranski odnos, v katerem oba udeleženca nosita svoj delež odgovornosti, bogatita drug drugega.

Pogled v zgodovino nam pove, da je človeštvo tudi v pogledu na vzgojo nihalo med dvema skrajnostma: med avtoritarno (diktatura) in anarhično vzgojo (kaos).

Prva temelji na strogih pravilih, zahtevah, prepovedih in na brezpogojni poslušnosti tistega, ki je vzgajan. Posledice za neupoštevanje in nespoštovanje pravil so hude kazni. Druga skrajnost je vzgoja brez pravil in brez zahtev. Prva daje hitrejše rezultate, je storilnostna, gradi na brezpogojni poslušnosti in strogi disciplini. Posamezniki potrebujejo nadzor in stalno prisotnost avtoritete, da jih vodi, saj ne zmorejo samostojnega funkcioniranja. Druga potrebuje veliko spretnosti in veščin, da se posameznik znajde in preživi, ne daje varnosti. Posameznik se ukvarja pretežno sam s seboj. Niti prve, niti druge v čisti obliki skoraj ne najdemo. Se pa v posameznem časovnem obdobju pojavlja prevladujoči vzorec, ki se nagiba k eni ali drugi skrajnosti.

Vzgojni procesi so načrtovani in nezavestni, nenadzorovani. Običajno ti močneje delujejo tako na odraslega kot na otroka. Veliko bolj vpliva na nas odnos, ki ga čutimo, kot tisto, kar z besedami izražamo. Temu rečemo tudi formalni – uradni in neformalni – neuradni nivo.

Na človekovo vedenje in na oblikovanje njegovega odnosa do sveta veliko močneje vplivajo mediji, reklama, idoli, kot zakoni, pravila, učni načrti.

Dolgoročno učinkovitejša je tista oblika vzgoje, ki razvija samostojne, kritične posameznike, ki se v vsaki življenjski situaciji lahko oprejo na svoje znanje. Posameznik se zna in zmore približati drugemu, zmore z njim sodelovati in iskati zadovoljitev individualnih in skupnih potreb, zmore vstopati v odnos, ki obojestransko gradi oba udeleženca procesa. Najpomembnejša in najmočnejša pa so spoznanja posameznika, ko se preko lastnega truda in lastnega spoznanja dokoplje do tega, kar je prav, in na podlagi tega usmerja svoja ravnanja v življenju. Taki vzgoji rečemo demokratična vzgoja.

Naravnost naše države, smernice Evropske skupnosti, Konvencija o človekovih pravicah, Konvencija o otrokovih pravicah so usmerjene v demokratičnost in spoštovanje človeka. To pomeni, da urejanje življenja posameznika in družbe ne regulirajo pravilniki, zakoni, prepovedi in sankcije, predpisani le od najvišje avtoritete, ampak prihaja do njih z dogovori, kompromisi, pravili, ki si jih posamezne skupine, sistemi, skupnosti in družba v celoti postavijo sami.

Tudi šolski sistem, ki je še vedno v veliki meri voden s strani države, poskuša odgovornost, urejanje odnosov med ljudmi prenesti na posamezna okolja in posamezne skupine ljudi posamezne šole.

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli je država v 60. d členu predpisala, da šola z vzgojnim načrtom določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena tega Zakona o osnovni šoli, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta.

Tako država omogoča, da se udeleženci šolskega procesa sami dogovarjajo, kako bodo reševali skupna vprašanja na vseh področjih življenja in delovanja šole. S tem lahko udeleženci spregovorijo o svojih potrebah, povedo svoje mnenje, spregovorijo o dejanskih problemih in

predlagajo svoje rešitve. Edini pogoj, ki ga je država postavila, je, da šola uresničuje z zakonom predpisane cilje in upošteva stroko.

Šoli prepušča, da v okviru potreb okolja posameznikov in skupnih potreb oblikuje svojo vizijo, svoj načrt, ki ga oblikuje ob upoštevanju mnenj vseh udeležencev procesa.

Ni vedno enostavno, saj se pogledi na to, kaj je nujno, kaj je potrebno, kaj je poslanstvo šole, kaj so potrebe, želje včasih diametralno razlikujejo in si med seboj nasprotujejo.

Z vzgojnim načrtom šola omogoča oblikovanje skupnih dogovorov o načinu življenja, o postopkih za ugotavljanje uspešnih in pozitivnih dejavnosti, prepoznavanje škodljivih procesov, odpravljanje nepravilnosti.

Osnovna naravnost naše šole je humanost, pozornost do vsakega posameznika in omogočanje optimalnega razvoja glede na njegove zmožnosti in sposobnosti. Velja za vse udeležence procesa: učence, starše in delavce šole.

2. PODATKI ZA OBLIKOVANJE VZGOJNEGA NAČRTA

Oblikovanja vzgojnega načrta se je šola lotila večplastno. Imenovana je bila projektna skupina. Ta se je seznanila s svojimi nalogami. Z nalogami priprave vzgojnega načrta je bil seznanjen tudi svet šole, svet staršev in šolski parlament.

Projektna skupina je pripravila anketni vprašalnik, s katerim je preverila stališča, mnenje in doživljanja šolske situacije med učenci. Mnenje in pričakovanja učencev so bile teme pogovorov na razrednih urah in na šolskem parlamentu.

Za strokovne delavce šole in za svet staršev je bilo organizirano izobraževanje. Tako starši kot strokovni delavci so oblikovali mnenje glede pričakovanj, poslanstva šole in temeljnih vrednotah, ki naj bi usmerjale učni in vzgojni proces. Spregovorili so o možnostih in ovirah na poti uresničevanja ciljev.

Pri učencih smo z anketami in v pogovorih preverjali zlasti varnost, pedagoško organizacijo dela, odnose (učenec-učenec, učenec-učitelj, učenec-starši-šola), disciplino, razumevanje znanja, ocene pogojev dela, postavljali smo tudi splošna vprašanja glede dela šole.

Za pridobivanje informacij o odnosu učencev in njihovih staršev do šolskih obveznosti, doživljanju, počutju v šoli smo uporabili tudi odgovore iz anketnih vprašalnikov iz projektov *Fleksibilni predmetnik* in *Domače naloge v vlogi učenja*.

Iz zbranih podatkov je projektna skupina ugotovila, da večina učencev meni, da se počuti varna, na šoli vladajo strpni odnosi. Nekateri posamezniki odstopajo od ostalih v negativnem smislu, ker se ne držijo pravil, motijo druge in pouk.

Veliko učencev vidi garancijo za varno okolje v nadzoru, fizičnem varovanju lastnine, nadzoru v jedilnici in na hodnikih, ki ga izvajajo strokovni delavci. Rahlo se bojijo odgovornosti za svoje vedenje. Pozitivno ocenjujejo mentorske ure, sodelovanje v otroškem parlamentu. Zadovoljstvo izražajo nad ponudbo dodatnih in interesnih dejavnosti. Menijo, da učitelji opazijo trud in uspeh in ga pohvalijo. Nekateri učenci doživljajo nekatere učitelje kot krivične. Učenci se radi pogovarjajo s strokovnimi delavci šole in z vrstniki. Želijo si aktiven pouk, z različnimi pristopi in metodami.

Kritični so do varstva v času, ko čakajo na avtobusni prevoz. Na šoli je nekaj učencev, ki ne pišejo redno domačih nalog in ne vidijo smisla domačega dela. S šolsko prehrano so zadovoljni. Včasih jih moti hrup v jedilnici in nediscipliniranost nekaterih učencev pri čakanju na obrok.

Ankete so pokazale, da učenci naše šole v primerjavi s slovenskim povprečjem več berejo in se več ukvarjajo s športom, manj prostega časa preživljajo ob gledanju televizije in ob računalnikih. Veliko učencev je tudi v popoldanskem času zaposlenih z dejavnostmi in treningi.

3. RAZVRŠČANJE PRIORITET

Prioritete, ki so jih oblikovali starši in delavci šole, so si precej podobne in usklajene:

- upoštevanje pravil, dogovorov,
- prijetno, ustvarjalno delovno okolje,
- pripravljenost staršev na sodelovanje, vključitev v dejavnosti šole in pouk,

- partnerski, pošten, pravičen odnos,
- kritičen, odgovoren odnos vsakega posameznika,
- iskrena komunikacija,
- individualizacija pouka,
- ravnovesje med učenci s posebnimi potrebami in nadarjenimi,
- upoštevanje tradicije kraja in vloge športa,
- razvijanje odgovornosti, poštenosti in sodelovanja z zgledom.

4. VREDNOTE, NA KATERIH TEMELJI VZGOJNO DELOVANJE NAŠE ŠOLE IN AKTIVNOSTI

Temeljna izhodišča vzgojnega delovanja so vrednote, h katerim vsi udeleženci procesa usmerjajo svoje aktivnosti.

Starši in strokovni delavci šole so glede vrednot prišli do podobnih ugotovitev. Pri obeh skupinah so največkrat omenjene POŠTENOST, SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST, SREČA in DELAVNOST.

4/1. POŠTENOST

Proces se gradi na temeljih, ki jih je otrok prinesel iz družine:

- z dobrim zgledom,
- z vzgojo za odgovorno ravnanje,
- s transparentnostjo.

4/2. SPOŠTOVANJE

Vedno smo spoštljivi do vseh ljudi. To razvijamo:

- s spoštljivim odnosom in primernim načinom komunikacije,
- z uzaveščanjem pozitivne samopodobe, strpnosti in učenjem sprejemanja drugačnosti.

4/3. ODGOVORNOST

V svojih ravnanjih smo odgovorni, tako da

- izpolnjujemo svoje obveznosti in odgovorno opravljamo zastavljeno delo;
- pohvalimo in vzgojno delujemo, odločitve utemeljimo in se o njih pogovarjamo;
- smo dosledni pri spoštovanju šolskega in hišnega reda;
- sprejemamo odgovornost za vse obveznosti in ravnanja, povezana s šolskim delom in življenjem na šoli.

4/4. SREČA

S pozitivnim delovanjem bomo poskušali ustvarjati pogoje za srečo, tako da bomo

- zagotavljali varno in spodbudno okolje,
- spremljali in spodbujali otrokov razvoj,
- razvijali osebnostno zrelost.

4/5. DELAVNOST

Naloga vseh je:

- ustvariti prijetno, ustvarjalno delovno okolje,
- razvijati kritičnost in samostojnost pri delu,
- razvijati delovne in učne navade,
- razvijati socialne veščine, vrstniško pomoč, prostovoljno delo...

5. NAČELA (POSTOPKI), PO KATERIH BOMO VZGOJNO DELOVALI

5/1. NAČELO DOSLEDNEGA UPOŠTEVANJA VSEH SEGMENTOV VZGOJNEGA NAČRTA.

Vsi udeleženci VN se seznanijo z njegovo vsebino in izvajanjem in delujejo v skladu z dokumentom.

5/2. NAČELO MEDSEBOJNEGA SPOŠTOVANJA

Učenci, strokovni delavci, drugi delavci šole, starši in obiskovalci so spoštljivi drug do drugega – upoštevajo osnove bontona.

5/3. NAČELO ODGOVORNOSTI

Načelo odgovornosti zajema pravice in dolžnosti vseh učencev in zaposlenih na šoli.

- UČENCI

Imajo pravico do kvalitetnega pouka, v katerem se upošteva drugačnost posameznikov, kar se dosega z individualizacijo, diferenciacijo, nivojskim poukom, hkrati pa imajo dolžnost, da vestno opravljajo dogovorjene šolske obveznosti – domače naloge, učenje, prinašanje pripomočkov, upoštevanje pravil in dogovorov, navodil na ekskurzijah, prireditvah, športnih dnevih, sodelovanje pri krožkih, projektih, dopolnilnem, dodatnem pouku, s čimer starši ob začetku šolskega leta pisno soglašajo.

- UČITELJI

Imajo pravico do nemotenega izvajanja pouka in drugega dela z učenci ter so pri svojem strokovnem delu avtonomni. Z učenci sodelujejo pri načrtovanju, izvajanju, utrjevanju in preverjanju ter ocenjevanju in evalvaciji – v skladu z zakonodajo. Uporabljajo sodobne aktivne oblike poučevanja.

- DRUGI DELAVCI

Imajo pravico do nemotenega opravljanja dela na svojem področju, ki ga korektno opravljajo. Skrbijo za kvalitetno raven svojih storitev in s svojim delom ustvarjajo pogoje za nemoten pouk in zdravo okolje.

- STARŠI

Imajo pravico, da so informirani o dogajanju na šoli, o dogajanju v oddelku, o svojem otroku, in so dolžni sodelovati s šolo (pogovorne ure, roditeljski sestanki, pravočasno informiranje o izostankih otrok in dostavo opravičil). Poskrbeti morajo, da njihovi otroci redno in pravočasno prihajajo k pouku, da se otroci udeležijo dejavnosti, prireditev, projektov, za katere starši soglašajo s sprejemom LDN. Po končanih šolskih dejavnostih so dolžni poskrbeti za varnost otroka. Dajejo predloge in pobude za nadstandardne dejavnosti šole, sodelujejo na srečanjih in prireditvah.

5/4. NAČELO KRATKOROČNEGA IN DOLGOROČNEGA NAČRTOVANJA

Kratkoročno – osnutek Letnega delovnega načrta in organizacija dela se pripravi in predstavi delavcem šole v juniju.

Dolgoročno – spremljanje družbenih faktorjev, ki vplivajo na organizacijo, življenje in delo šole v naslednjih petih letih (npr. spremljanje števila otrok, preselitve v kraj, finančne investicije, ureditev manjkajočih športnih površin, nujnih za izvajanje obveznih vsebin in interesnih dejavnosti, povezanih z gibanjem...)

V sklopu Letnega delovnega načrta (v okviru dodatne dejavnosti šole) učitelji načrtujejo in predlagajo dejavnosti v popoldanskem času. Pri tem je potrebno upoštevati in zagotoviti materialne, prostorske pogoje in varno okolje.

5/5. NAČELO SPROTNEGA INFORMIRANJA

Šola posreduje vse tiste informacije, ki vplivajo na potek življenja in dela na šoli članom kolektiva, učencem, staršem z: roditeljskimi sestanki, pogovornimi urami, mentorskimi urami, razrednimi urami, elektronsko redovalnico, s spletno stranjo, z obvestili staršem, z obvestili na oglasnih deskah, z okrožnicami, ... Ravnatelj določi sistem informiranja na podlagi predloga učencev in delavcev šole.

5/6. NAČELO ENAKOMERNE RAZPOREDITVE DELA

Z LDN šola pripravi enakomerno razporeditev del in nalog med učitelji. Učitelji sprotno spremljajo doseganje ciljev in standardov znanja učencev, v skladu s pravilniki pripravijo načrt preverjanja in ocenjevanja.

6. VZGOJNE DEJAVNOSTI

6/1. PREVENTIVNE VZGOJNE DEJAVNOSTI

Kvaliteten pouk

- upoštevanje razvojnih zmožnosti učencev individualizacija, diferenciacija,
- spodbujati, omogočati, da učenci pridejo do znanja z lastno aktivnostjo,
- medpredmetne povezave, aktivne oblike poučevanja, timsko delo, skupno načrtovanje učiteljev in učencev,
- evalvacija pouka, dela, dejavnosti (s strani učencev, učiteljev, vodstva, zavoda za šolstvo).

Interesne dejavnosti , šport, delo z nadarjenimi, varstvo vozačev

Šola ponudi interesne dejavnosti, ki jih izvajajo strokovni delavci šole, po potrebi zunanji sodelavci in prostovoljci iz kraja:

- poudarek na razvijanju športnih-gibalnih dejavnosti, sprostitvev,
- organizirane možnosti za aktivno preživljanje prostega časa,
- varstvo vozačev – ponujene različne vsebinske animacije.

Oddelčna skupnost

Gre za temeljno organizirano obliko učencev, ki temelji na povezanosti in pripadnosti

- priprava načrta razrednih ur/učitelji in učenci,
- učna pomoč sošolcem, solidarnost.

Vključevanje staršev v življenje in delo šole

- izobraževanje za starše (aktualne teme), šola za starše, debatne skupine,
- sodelovanje pri organizaciji prireditev,

Sodelovanje šole z okoljem

- KS, občina, upokojenci, društva, vključevanje prostovoljcev (iz kraja) v življenje šole (inštrukcije, varnostniki na prireditvah, šolski plesi, poklicno usmerjanje, ...),
- sodelovanje z ustanovami CSD, ZPM, LUNG, Mladi Renče – Vogrsko, ...

Sodelovanje v projektih

- šolski, državni, mednarodni, ...

Zdravstvena in zobozdravstvena preventiva,

- delavnice, predavanja, obiski, cepljenja, akcija Čisti zobje, ...

Prostor

Šola poskrbi za varen, starosti primeren, urejen in primerno opremljen šolski prostor. Učenci in delavci šole skrbijo za urejenost jedilnice, za zunanjo podobo šole – urejanje hodnikov, rož, panojev, razstave izdelkov otrok, urejenost oglasnih desk, čiščenje okolice, ograditev šolskega prostora.

Šola sodeluje s CZ, pripravi vaje evakuacije, skrb za požarno varnost.

Knjižnična dejavnost

zajema knjižnični red z elementi:

- poslanstvo šolske knjižnice pri vzgajanju učencev v redne uporabnike knjižnice;
- članstvo – vsi učenci in strokovni delavci šole so člani šolske knjižnice;
- čas odprtosti knjižnice – knjižnica ima ob vhodu objavljen urnik (odprta je ves čas pouka);
- izposoja knjižničnega gradiva (knjige, priročniki, serijske publikacije, neknjižno gradivo);
- odnos do knjižničnega gradiva – uporabniki vračajo gradivo pravočasno in z njim primerno ravnajo;
- obnašanje v prostorih knjižnice naj omogoča vsem uporabnikom knjižnice nemoteno delo;
- uporaba računalnikov – učenci imajo dodatno možnost iskanja informacij tudi preko svetovnega spleta. Računalniki se uporabljajo samo za šolske namene.

6/2. SVETOVANJE IN USMERJANJE

Vzgojna dejavnost temelji na dialogu, pogovoru, spoštljivi izmenjavi mnenj in prevzemanju odgovornosti za svoje ravnanje.

1. Pogovor (učenec, učitelj, svetovalna služba, starši, vodstvo šole),
2. svetovanje, mentorske ure,
3. mediacija,
4. pohvale in nagrade (šola ima izdelan Pravilnik o pohvalah in nagradah).

6/3. PRAVILA ŠOLSKEGA REDA

Šola ima izdelan pravilnik - Pravila šolskega reda, ki ga vsako leto objavi v šolski publikaciji. V Pravilih šolskega reda šola natančneje opredeli dolžnosti in odgovornosti učencev, načine zagotavljanja varnosti, pravila obnašanja in ravnanja, organiziranost učencev, zagotavljanje zdravstvenega varstva učencev.

Učenci, ki opazijo ali imajo problem, opazijo kršitev ali neustrezno vedenje, opozorijo dežurnega učitelja, razrednika, svetovalno službo, pomočnico ravnatelja, ravnatelja ali kateregakoli delavca šole, ki je takrat dosegljiv.

V razreševanje problema se vključi učitelj, ki problem opazi, ali je nanj opozorjen. Če ne more problema rešiti sam, opozori razrednika, svetovalno službo, pomočnico ravnatelja ali ravnatelja.

6/4. VZGOJNI UKREPI

1. Ukinitvev pravic, pridobljenih s statusom.
2. Povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ne pri pouku.
3. Zadržanje na razgovoru po pouku v zvezi z reševanjem problemov.
4. Opravljanje neopravljenih obveznosti izven predvidenega časa v dogovoru s starši.
5. Dodatno spremstvo strokovnega delavca (dnevi dejavnosti, tabori, šola v naravi ...) ali pa šola organizira nadomestni vzgojno-izobraževalni proces v šoli.

6. Odstranitev od pouka, kadar učenec s svojim vedenjem onemogoča izvajanja pouka kljub predhodnim pogovorom, dogovorom in opozorilom. Učenec v tem času opravlja svoje delo pod nadzorom strokovnega delavca. O odstranitvi od pouka šola obvesti starše.
7. Povračilo škode.

6/5. ADMINISTRATIVNI VZGOJNI UKREPI

Vzgojni opomini

Kadar učenec krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole in ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena, izreče šola vzgojni opomin po 60.e členu Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 102/2007) in na podlagi Pravilnika o vzgojnih opominih ([Uradni list RS, št. 76/2008](#)).

7. SPREMLJALJANJE IN IZVAJANJE VZGOJNEGA NAČRTA

Izvajanje vzgojnih dejavnosti bodo spremljali učenci v oddelčnih skupnostih, na šolskem parlamentu, strokovni delavci šole v strokovnih aktivih in na pedagoški konferenci, starši na roditeljskih sestankih in na sejah sveta staršev, Svet zavoda.

Oblike spremljanje: zbiranje informacij preko anketnih vprašalnikov, redni pogovori, analiza in poročilo vsaj enkrat letno.

Vzgojni načrt je sestavljen kot ogrodje in se vsako leto, na podlagi analize in poročila, dopolnjuje. Področja spremljanja in vsakoletnega temeljitejšega poglobljanja so področja: varnost, odnosi, zdravje, pogoji in organizacija dela, splošna vprašanja življenja in dela šole.

8. SPREJEM VZGOJNEGA NAČRTA

Podrobneje je izdelavo vzgojnega načrta koordiniral projektni tim. V nastajanje so bili vključeni vsi učenci, strokovni delavci šole in predstavniki staršev.

Vzgojni načrt stopi v veljavo po sprejetju na redni seje Sveta zavoda dne 30. junija 2009.

Številka: 60300-2/2008-4

Datum: 30. 6. 2009

Predsednica Sveta zavoda:
mag. Nadja Bagon